

4. maj 2020

Til kulturminister Joy Mogensen, kopi til folketingspartiernes kulturordførere

Fælleshenvendelse fra rettighedshaverorganisationer om implementering af direktivet om ophavsret i det digitale indre marked

Kære Joy Mogensen

Vi skriver til dig på vegne af den danske kreative indholdsbranche.

Som vi alle er bekendt med, mærkes corona-krisen overalt i det danske samfund. De danske kreative indholdsbrancher rammes særligt hårdt gennem hele værdikæden. Et af de vigtigste elementer for sunde og robuste indholdsbrancher fremover er et solidt og velfungerende ophavsretssystem, som er grundstenen i de kreative erhvervs mulighed for at skabe job og økonomisk værdi på højde med situationen før corona-krisen.

Danmark skal – i lighed med de andre EU-lande – implementere de to copyrightdirektiver fra 2019 senest i juni 2021: det såkaldte NetCab-direktiv og DSM-direktivet om ophavsret i det digitale indre marked.

Vi er bekendt med, at dine embedsmænd er i gang med at udarbejde lovudkast, som senere på året skal sendes i høring.

Med denne henvendelse vil vi henlede opmærksomheden på nogle grundlæggende og overordnede temaer i forbindelse med implementeringen.

Implementeringen skal naturligvis ske korrekt i forhold til direktivteksten, men samtidig skal der tages hensyn til de forudsætninger og hensyn, der lå bag Folketingets mandat til den daværende regering; Folketinget gav mandat til, at Danmark kunne stemme for de to direktivforslag.

I optakten til fastlæggelsen af mandatet blev der vedtaget to centrale dokumenter, som stadig spiller en rolle ved den overordnede fastlæggelse af de politiske retningslinjer for den danske implementering.

Det drejer sig for det første om Folketingets vedtagelse V 37 (som led i forespørgsel F 15) i 2015-16. Vedtagelsen om EU's planer for det digitale indre marked skete den 29. marts 2016 med enstemmig opbakning fra alle Folketingets partier. I vedtagelsen hedder det:

”Folketinget er af den opfattelse, at ny EU-lovgivning ikke må forhindre anvendelsen af det danske aftalelicenssystem, og at der i forbindelse med moderniseringen af ophavsretten i EU skal tages hensyn til de særlige forhold, der gælder for tv- og filmbranchen, herunder at fokusere på frivillige aftaleløsninger i stedet for lovgivning. Folketinget noterer, at regeringen aktivt vil arbejde for at bevare den danske aftalelicensmodel og grundlaget for den ikke offentlige finansiering af dansk film, herunder føre bilaterale drøftelser med andre medlemsstater og Europa-Kommissionen, så aftalelicenssystemet sikres, og forståelsen for tv- og filmbranchens udfordringer vedrørende finansiering og distribution af deres produktioner øges.”

For det andet afgav Folketingets Europaudvalg og Kulturudvalg den 27. april 2017 en politisk udtalelse til de ansvarlige EU-kommissærer (Kulturudvalget 2016-17, Alm. del bilag 157). Her udtales det bl.a.:

”De kreative industrier er vigtige for de europæiske samfund både kulturelt og økonomisk. Det er vigtigt, at EU’s ophavsretlige regler finder en balance, der sikrer rettighedshaveres indtjening, så europæisk kulturliv kan udvikles, og brugernes adgang til kreativt indhold på internettet.”

”Hvad angår forslaget vedrørende brug af værker i undervisningen ligger det udvalget på sinde, at denne bestemmelse muliggør fortsat anvendelse af den danske aftalelicensmodel, hvor uddannelsesinstitutioner indgår licensaftaler med rettighedshaverne, som betyder, at institutionerne betaler for brug af værkerne. Dermed sikres både optimal fleksibilitet gennem aftaler og finansiering af nye undervisningsmaterialer.

Det centrale budskab i disse to udtalelser er, at vi herhjemme vægter hensynet til, at brug af ophavsretligt beskyttet materiale så vidt muligt skal ske gennem frivillige aftaleløsninger, aftalelicens eller kollektive aftaler, ikke i form af tvangsindgreb. Dette kaldes den danske model på ophavsretsområdet. Samtidig skal der tages særligt hensyn til, hvordan man finansierer og distribuerer det kreative indhold, ikke mindst på det audiovisuelle område.

Konkret fører den politiske baggrund for Danmarks holdning i forbindelse med vedtagelsen af copyrightdirektiverne til følgende konkrete opmærksomhedspunkter:

- Det skal sikres, at aftalelicenssystemet kan fortsætte som en central mekanisme til at klarere rettigheder, så brugernes forsyningsikkerhed opretholdes, og så de, der skaber og finansierer det kreative indhold, får en rimelig betaling i overensstemmelse med velfungerende forretningsmodeller. DSM-direktivets art. 12 repræsenterer grundlæggende

en status quo i forhold til aftalelicensreglerne i ophavsretsloven, men i loven skal det præciseres, at kriteriet for aftalelicens er, om en organisation er ”repræsentativ” (i stedet for det mere usikre begreb ”en væsentlig del” i lovens § 50, stk. 1 og 2). En sådan præcisering bygger specifikt på DSM-direktivets art. 12(3)(a) og NetCab-direktivets art. 4(2), 2. afsnit.

- Det skal sikres, at DSM-direktivets art. 5 om digital undervisning gennemføres på en sådan måde, at aftaler og aftalelicens har forrang for en decideret undtagelse fra ophavsretten, og at rettighedshaverne i alle tilfælde har krav på vederlag for brugen.
- Det skal sikres, at DSM-direktivets art. 17 om onlineplatformes ansvar implementeres direktivnært med sigte på, at formålet med bestemmelsen opfyldes, nemlig at også tjenesterne bag onlineplatforme som YouTube og Facebook, dvs. techgiganterne, skal indordne sig under samfundets almindelige spilleregler og ikke omvendt. Det skal de gøre ved at indgå aftaler med rettighedshaverne om brug af beskyttet materiale på platformene; hvis rettighedshaverne, fx på grund af forretningsmodeller eller andre hensyn, ikke ønsker at give tilladelse til brug på disse platforme, skal tjenesterne bag selvfølgelig acceptere dette og sørge for, at materialet ikke distribueres på platformen. Og både ved licensering og blokering skal platformene samarbejde med rettighedshaverne om metadata for indhold og forbrug. Disse platforme skal således respektere ophavsretten på samme måde som andre tjenester, der distribuerer andres kreative indhold på internettet.

Særligt hvad angår NetCab-direktivet bør der ske direktivnær implementering af bestemmelsen i art. 3 om undtagelsen fra oprindelseslandsprincippet.

Venlig hilsen

Musikforlæggerne
UBVA (under Akademikerne)
DJBFA – Komponister og Sangskrivere
Dansk Musiker Forbund
Dansk Artist Forbund
Danske Dramatikere
Danske Populærautorer
Koda
Producent Rettigheder Danmark (PRD)

Producentforeningen
Dansk Journalistforbund (DJ)
Dansk Forfatterforening
Foreningen af Danske Videodistributører FDV
RettighedsAlliancen
Dansk Skuespillerforbund
Danske Filminstruktører
IFPI Danmark
Danske Forlag